

PŘEDMLUVA 5

ÚVOD 8

1/ MÍSTO ČLOVĚKA V PŘÍRODĚ 13

Vývoj člověka:

Primáti 14

Australopitékové 16

Rod Homo 19

Homo erectus 19

Homo sapiens 20

Homo sapiens sapiens 22

Dnešní lidská plemena 23

Změny přírodního prostředí: 25

Periodizace doby ledové 26

Otázka pluvialů (dešťových období) 28

Geografické a biologické změny v době ledové 29

Neotermální klima 31

2/ LOVCI STARÉHO A STŘEDNÍHO
PALEOLITU 34

Výroba nástrojů jako kritérium člověka 34

Vývoj zpracování pazourku a jiných druhů kamene 40

Fyzický vývoj a kulturní pokrok 43

Některé základní složky paleolitického hospodářství 44

Artikulovaná řeč a sebeuvědomění 46

Sekáčovitě industrie (stupeň 1) 47

Industrie pěstních klínů (stupeň 2) 52

Úštěpové industrie zhotovované z upravených jader
(stupeň 3) 55

3/ KULTURA MLADŠÍHO PALEOLITU 61

Všeobecná charakteristika 62

Nejstarší kultury mladšího paleolitu 65

Vývoj ve Francii 66

Východní gravettien 69

Umění mladšího paleolitu 73

Expanze kultury mladšího paleolitu: Sibiř a Dálný východ 78

Africké přežitky 81

4/ POČÁTKY ZEMĚDĚLSTVÍ VE STARÉM SVĚTĚ 86

Význam zemědělství 87

Specializovaný lov 90

Planě rostoucí formy prvních pěstovaných obilovin 92

Změna podnebí: Přejít od pozdního pleistocénu k neoter-
málnímu období 94

Mezolitické lovci a rybáři 97

První zemědělci ve Starém světě 102

Oblast Zagroských hor 104

Levanta 107

Anatólie 111

5/ VZNIK CIVILIZACE V JIHOZÁPADNÍ ASII 115

Neolitické osídlení ve výše položených
oblastech: 115

Kurdistán, Írán a Turkménie 116

Anatólie, Sýrie a severní Irák 118

Pozdější neolitické skupiny 121

Městská civilizace v Sumeru: 123

Obejd 123

Varka 126

Protoliterární Sumer 128

Raně dynastické období 129

Akkad a Babylónie 131

Civilizace ve výše položených oblastech:
132

Anatólie a Chetitě 132

Levanta 137
 Írán a Turkménie 142

6/ ZÁKLADY EVROPSKÉ CIVILIZACE - ASI 6000-1500 PŘ. N. L. 144

Geografické prostředí 144
 První zemědělci v Řecku 148
 Balkán, střední a východní Evropa 151
 Středomoří a západní Evropa 157
 Západní Pobaltí 160
 Zpracování mědi ve střední Evropě 163
 Mínojská civilizace 164
 Raně heladská doba 166
 Egejský obchod 166
 Rozšíření komorových hrobek 168
 „Sekundární“ neolitické skupiny 173
 Lid s kulturou bojových sekeromlatů a lid s kulturou zvonco-
 vitých pohárů 174
 Arktičtí lovci a rybáři 175

7/ ZÁKLADY EVROPSKÉ CIVILIZACE - OD MYKÉN K OBDOBÍ EXPANZE 179

Mykénské počátky 179
 Bronzová metalurgie ve střední Evropě 181
 Mykénský obchod s barbarskými společnostmi 183
 Wessex a Stonehenge 186
 Pokles významu východního Středomoří 187
 Kultury popelnicových polí ve střední Evropě 188
 Těžba mědi v Tyrolích 189
 Expanze kultur popelnicových polí 191
 Řecko protogeometrického období 193
 Původ a rozšíření výroby železa 195
 Abeceda 195
 Řecké kolonie 196
 Zahnání Peršanů Athénany 198
 Etruskové 199
 Skytové 201
 Doba železná (halštatské období) 205
 Doba laténská 207

- Expanze římského impéria 209
- Doba železná u Germánů a období stěhování národů 210
- Šíření křesťanství 212
- Období výzkumných cest 216

8/ AFRIKA 217

- Mezolitické lovci 218
- Rané zemědělství v Dolním Egyptě 222
- Hornoegyptský badárien 224
- Rané predynastický Egypt 225
- Pozdně predynastický Egypt 227
- Sjednocení Horního a Dolního Egypta 229
- Dynastický Egypt 231
- Nejstarší rozšíření produkce potravy v Africe 235
- Dobytkářství ve východní Africe 240
- Rozšíření výroby a zpracování železa 240
- Prehistorická Afrika a historický svět 242

9/ INDIE 246

- Mikrolitické industrie 247
- Chalkolitické zemědělci v Balúčistánu a Sindhu 248
- Civilizace údolí Indu (harappská civilizace) 250
- Mladší chalkolitické kultury v údolí Indu a Gangy 256
- Chalkolitické kultury v Málvě a Dakšinu 258
- Kultury broušených kamenných seker 259
- Rozšíření výroby a zpracování železa 261
- Maurjská říše 262

10/ ČÍNA A DÁLNÝ VÝCHOD 264

- Čína 264
- Zemědělci jangšaoské kultury 266
- Lungšanská kultura a šíření zemědělství k jihu 269
- Stát Šang (Jin) 272
- Dynastie Čou (1027–222 př. n. l.) 277
- Dynastie Čchin (222–207 př. n. l.) 278
- Dynastie Chan (207 př. n. l. – 220 n. l.) 278
- Jihovýchodní Asie, Indonésie a Filipíny 279

- Hoabinhská kultura 2/9
- Mikrolitické industrie 281
- Kultura kamenných tesel o čtyřúhelníkovém průřezu v Indo-
číně, Thajsku a Malajsku 282
- Dongsonské bronzы 285
- Melanésie 286
- J a p o n s k o 287
- Předkeramické osídlení 287
- Lovci a rybáři džómonske kultury 288
- Zemědělci jajoiské kultury 290
- Protohistorické Japonsko 291
- S e v e r o v ý c h o d n í A s i e 292
- Lovci a rybáři 292

11/ AUSTRALASIE A TICHOMOŘÍ 296

- Austrálie 296
- Postup migrace 296
- Tasmánci 298
- Migrace australoidního plemene 300
- Nejstarší osídlení Austrálie 303
- Australská střední doba kamenná 305
- Recentní doba kamenná 309
- Tichomoří 314
- Polynésie 314
- Nový Zéland 318

12/ NOVÝ SVĚT 322

- Nejstarší prehistorické období 322
- První přistěhovalci 322
- Lovci velké zvěře 325
- Pouštní kultura Velké pánve 331
- Archaická kultura východních oblastí Severní Ameriky 333
- Vyšší civilizace na území Nového světa 334
- Počátek produkce potravy 336
- Vznik středoamerické civilizace 340
- Teotihuacán 341
- Mayové 343

- Poklasická kultura Střední Ameriky: Toltékové a Aztékové 346
- Nejstarší civilizace v Peru 347
- Inkové 349
- Méně vyspělé kultury 351
- Kultura Košíkářů a kultura Pueblo na jihozápadě Severní Ameriky 351
- Kultura zalesněných oblastí 354
- Kultura střední Mississippi 355
- Skupiny lovců, rybářů a sběračů 356
- Pobřežní kultura severozápadních oblastí 357
- Denbighská a dorsetská kultura arktické oblasti 358
- Stará kultura Beringova moře, kultura thulská a recentní esky-mácká kultura 360
- Kmeny Yahgan, Ona a Alakaluf na Ohňové zemi 361

DOSLOV 364

VÝBĚR Z LITERATURY K TÉMATŮM JEDNOTLIVÝCH KAPITOL 369

POZNÁMKA 389